

רע"פ 2020/23 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 2020/23

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה ב-ע"פ 59122-11-22 מיום 9.2.2023 שניתן על-ידי הנשיא ר' שפירא, סג"נ ב' טאובר והשופט י' פרידמן; בקשה לעיכוב ביצוע

בשם המבקש: עו"ד שגיא מלח

החלטה

1. לפניי בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (הנשיא ר' שפירא, סג"נ ב' טאובר והשופט י' פרידמן), ב-ע"פ 59122-11-22 מיום 9.2.2023. בגדרו, נדחה ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית משפט השלום בחדרה (השופט א' קפלן) ב-ת"פ 8396-11-20 מימים 25.10.2022 ו-5.7.2022.

2. נגד המבקש הוגשו שני כתבי אישום בהליכים פליליים נפרדים אשר יפורטו בתמצית להלן. על פי כתב האישום המתוקן הראשון, אשר הוגש ב-ת"פ 8396-11-20 (להלן: כתב האישום הראשון ו-ההליך, בהתאמה), לפנות

עמוד 1

בוקר יום 22.3.2020 המבקש סייע לקטין י' (להלן: י') לפרוץ לרכב בכוונה לבצע בו גניבה. י' נכנס לרכב שהיה סגור אך לא נעול, גנב מתוכו את כרטיס החיוב של בעל הרכב והעביר אותו למבקש. בהמשך אותו היום, השניים השתמשו בצוותא חדא בכרטיס החיוב בכוונה להונות ב-12 הזדמנויות שונות, בסך כולל של כ-2,305 ש"ח. בגין האמור, יוחסו למבקש עבירות של סיוע לפריצה לרכב בכוונה לגנוב, לפי סעיפים 413 ו-31 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); והונאה בכרטיס חיוב לפי סעיף 17 רישא לחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986 (להלן: חוק כרטיסי חיוב).

בכתב האישום השני (ת"פ 5780-04-21; להלן: כתב האישום השני) תואר כי כשבועיים לאחר האירועים מושא האישום הראשון, המבקש, יחד עם י' והקטין ש' (להלן: ש'; להלן יחד: הקטנים), קשרו קשר לפרוץ לרכב ולבצע בו גניבה. בהתאם, השלושה פרצו לרכב וגנבו מתוכו, בצוותא חדא, כרטיס אשראי; מכשיר טאבלט; וסכום של 1,600 ש"ח במזומן. לאחר מכן, השתמשו בכרטיס האשראי בכוונה להונות ב-7 הזדמנויות שונות, בסך כולל של כ-1,190 ש"ח. בגין האמור, יוחסו למבקש עבירות של גניבה לפי סעיפים 384 ו-29(א) לחוק; פריצה לרכב בכוונה לגנוב לפי סעיפים 413 ו-29(א) לחוק; הונאה בכרטיס חיוב לפי סעיף 17 רישא לחוק כרטיסי חיוב וסעיף 29(א) לחוק; וקשירת קשר לעשות פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק.

3. בית משפט השלום קבע כי המבקש ביצע את עובדות כתב האישום הראשון, על יסוד הודאתו בהסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש. לבקשת המבקש, צורף להליך כתב האישום השני, והמבקש הודה גם בפרטיו. המבקש הופנה לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר, אשר יתייחס גם לאפשרות להימנע מהרשעתו (להלן: התסקיר). בתסקיר, הומלץ להימנע מהרשעת המבקש "גם אם לא הציג [...] פגיעה ממשית קונקרטיה בעת הנוכחית" כתוצאה מההרשעה, תוך הטלת צו מבחן למשך 18 חודשים לצד צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 200 שעות.

בית משפט השלום נתן דעתו לתסקיר שירות המבחן; אופי מעשי המבקש, בכללם השימוש המרובה שעשה בכרטיסי החיוב; ויתר נסיבות העניין. נוכח כל אלה, נקבע כי המבקש אינו עומד באמות המידה להימנעות מהרשעה שנקבעו בפסיקה ב-ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: הלכתכתב)). הודגש, כי המבקש לא ביסס כי הרשעתו תפגע בו באופן קונקרטי ומוחשי. בכלל זה, בית המשפט התייחס גם לאמור בתסקיר כי המבקש החל בלימוד ייעוץ השקעות, והדגיש כי אין ליתן לכך משקל הואיל והחל בלימודיו לאחר תחילת ההליך הפלילי בעניינו. אשר לאי-הרשעתו של י', שעניינו נדון לפני בית משפט לנוער - נקבע כי אין ללמוד גזירה שווה מעניינו של י', מאחר שנוכח קטינותו חלים עליו שיקולים שונים.

4. בגזר הדין, הודגשה פגיעת המבקש בערכים החברתיים המוגנים סדר ציבורי וקניין פרטי. עוד עמד בית המשפט על החומרה הטמונה במעשי המבקש, אשר חבר לאחרים, ביצע עבירות מרובות וגרם לנזק ממשי. בהינתן האמור, בית המשפט אימץ את מתחם העונש ההולם לו עתרה המשיבה, שהוא "בן 9 חודשי מאסר ל-24 חודשי מאסר", כלשונו. עוד הוסיף ושקל את התסקיר על פיו, בין היתר, המבקש נעדר עבר פלילי ומנהל את חייו בצורה נורמטיבית, כמו גם את אי-הרשעתו של י'. נקבע, כי אף שראוי לגזור על המבקש עונש של 9 חודשי מאסר בפועל שאפשר שירוצו בדרך של עבודות שירות, יש להקל בעונשו מטעמי אחידות בענישה. על כן, נגזר על המבקש עונש של 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור עבירת רכוש שעונשה "שנתיים מאסר ומעלה", למשך שנתיים; צו מבחן למשך 18 חודשים; ופיצוי בסך 2,000 ש"ח לכל אחד משני המתלוננים.

5. המבקש ערער על הכרעת דינו וגזר דינו של בית משפט השלום, והתמקד בטענה כי יש להימנע מהרשעתו,

בפרט בהינתן ש-י' לא הורשע ונגד ש' לא הוגש כתב אישום, וכן נוכח המלצת שירות המבחן בעניינו. בית המשפט המחוזי דחה את הערעור בקובעו כי אין עילה להתערב בהרשעת המבקש, וממילא כי לא היה מקום להימנע ממנה לאור ריבוי העבירות שביצע, ומקום בו המבקש לא ביסס כי ההרשעה תגרום לו לנזק קונקרטי. עוד הודגש, כי ההבחנה הנוצרת כתוצאה מההרשעה בין המבקש לבין הקטינים מוצדקת נוכח האיזונים השונים בשיקולי הענישה החלים על בגירים וקטינים במצוות המחוקק. לצד האמור, הובהר כי גילו הצעיר של המבקש ומעורבות הקטינים במעשים מושא כתבי האישום הובילו לכך שנגזר על המבקש עונש קל, אשר אף בו אין להתערב.

6. מכאן הבקשה שלפניי, בה המבקש שב וטוען כי יש להימנע מהרשעתו נוכח נסיבות עניינו. בכלל זה, נטען כי הערכאות הקודמות לא נתנו די משקל לכך שהרשעתו תפגע בעיסוקו הנוכחי, וממילא כי היה עליהן לתת דעתן לכך שהמבקש הוא "בגיר צעיר" אשר עוד לא בנה "אופק תעסוקתי" המאפשר לו לבסס כי הרשעתו תגרום לו לפגיעה קונקרטית. בנוסף, המבקש מעלה פעם נוספת את טענתו כי הרשעתו פוגעת בעיקרון האחידות בענישה. לשיטת המבקש, טענות אלו מעוררות סוגיות עקרוניות המחייבות את התערבותו של בית משפט זה. המבקש אף חוזר וטוען כי גם המלצת שירות המבחן מחייבת הימנעות מהרשעתו, ומצדיקה את התערבות בית משפט זה משיקולי צדק; וכי ממילא על בית משפט זה להתערב בעונש שנגזר על המבקש ולהקל עמו.

7. דין הבקשה להידחות. רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים בלבד המעוררים סוגיה משפטית עקרונית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, או במקרים בהם עולה חשש כי נגרם לו אי-צדק מהותי או עיוות דין (רע"פ 1267/23 בלקרני' מדינת ישראל, פסקה 7 (6.3.2023)). כמו כן, בקשת רשות ערעור המופנית נגד חומרת העונש, כזו שלפניי, תתקבל במקרים נדירים בהם ניכרת סטייה מהותית ממדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות (רע"פ 498/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (5.2.2023)). עניינו של המבקש אינו נמנה עם מקרים חריגים אלה.

8. הימנעות מהרשעה בקרב בגירים אפשרית בהצטבר שני תנאים: ראשון, כי ההרשעה תפגע באופן ממשי בשיקום הנאשם בהתחשב בנסיבותיו האישיות; שני, כי סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים, ובפרט בשיקולי הגמול וההרתעה (הלכתכתב; רע"פ 9177/20 אלזאם נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (26.1.2021)).

בעניינו, בית משפט השלום נתן דעתו למידע שהוצג לפניו, בכלל זה המלצתו של שירות המבחן, וקבע כי המבקש לא ביסס שההרשעה תגרום לו לנזק כנדרש בהלכת כתב. את שקבע בית משפט השלום, שבו וחזיקו שופטי המותב בבית המשפט המחוזי, בהדגישם כי "לא ראינו ראיות המצביעות על נזק קונקרטי ממשי מעצם ההרשעה" (ראו גם בפרו' הדיון מיום 9.2.2023, עמ' 3 ש' 24-26). הערכאות קמא אף נתנו דעתן לחומרת מעשי המבקש, בפרט נוכח ריבוי העבירות שביצע. משכך, האפשרות להימנע מהרשעת המבקש נוכח נסיבות עניינו הפרטני נבחנה ונדחתה כדין על ידי שתי ערכאות, ולא נמצא טעם המצדיק את התערבות בית משפט זה "בגלגול שלישי" (רע"פ 4214/22 יצחק נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (7.7.2022)).

9. אף לא מצאתי ממש בטענת המבקש כי העונש שנגזר עליו מפר את עיקרון האחידות בענישה, לא כל שכן באופן המצדיק מתן רשות ערעור. עיקרון זה מורנו, בין היתר, כי אין לגזור עונש דומה על עבריינים שנסיבותיהם ומעשיהם שונים, אלא לקבוע מדרג עונשי הולם המבטא כראוי את ההבדלים בין המקרים (רע"פ 1664/23 אמור נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (28.2.2023)). הן על בגירים הן על קטינים נשקלות אמות מידה דומות לעניין אי-הרשעה,

אולם מערך האיזונים ביניהן שונה. כך, בעוד שהימנעות מהרשעת בגיר שמורה למקרים חריגים ויוצאי דופן בלבד, הנכונות לעשות כן בעניינם של קטינים גדולה יותר (ראו בהרחבה ב-ע"פ 3069/22 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 11 (20.12.2022)).

במקרה שלפנינו, כפי שקבעו הערכאות קמא, ההכרעה בעניינם של הקטינים אינה מצדיקה הימנעות מהרשעת המבקש או הקלה נוספת בעונשו. לא כל שכן, כאשר משיקולי אחדות בענישה בית משפט השלום סטה לקולה ממתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו של המבקש וגזר עליו עונש מקל של 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות.

10. הבקשה נדחית אפוא, ממילא מתייתרת הבקשה לעיכוב ביצוע.

ניתנה היום, י"ט באדר התשפ"ג (12.3.2023).

שׁוֹפֵט